

Halk Sağlığı Müdürü Dr. Engin Pehlivan Açıkladı

Gümüşhane Halk Sağlığı Müdürü Dr. Engin Pehlivan Prostat Kanseri'ni anlattı. Prostat kanseri ABD'de erkeklerde ikinci sıklıkta görülmektedir. Her yıl kanser tanısı konulan üç erkekten biri prostat kanseridir. Ülkemizde daha az sıklıkla görülmektedir. Prostat, erkek üreme sisteminin bir bölümüdür. Rektumun (kalın barsağın son kısmı) önünde ve mesanenin altında yerleşmiştir. İdrar akımını sağlayan üretra (idrar yolu) tarafından çevrilmiştir. Sağlıklı prostat bezi bir ceviz büyüklüğündedir. Prostat aşırı büyüdüğü zaman üretraya baskı yaparak idrarın mesaneden penise akımını yavaşlatır ya da durdurur.

Risk Faktörleri

Prostat kanserinin sebepleri kesin olarak bilinmemektedir. Bulaşıcı değildir, insandan insana geçmez. Araştırmalar prostat kanseri gelişme riskini artıran bazı faktörler olduğunu göstermiştir.

Yaş: Prostat kanserinin en önemli risk faktörüdür. 45 yaş altında nadir görülür. Yaşlandıkça risk artar. ABD'de 65 yaş ve üzerinde görülmektedir.

Aile öyküsü: Erkek kardeşinde prostat kanseri olanlarda risk artar.

İrk: Afrikalı Amerikalılarda beyazlardan daha yaygındır.

Belirli prostat değişiklikleri: Yüksek dereceli prostatik intraepitelyal neoplazisi olan hücreleri olanlarda prostat kanser riski artmıştır. Bu hücreler mikroskop altında anormal olarak görülürler.

Diyet: Hayvansal yağdan zengin ve et içeren gıdalarla beslenmenin bazı çalışmalarda prostat kanser riskini artırdığı gösterilmiştir.

Belirtiler

Prostat kanserinin hiçbir belirtisi olmayacağı gibi hastalar; idrar yapma ile ilgili problemler, ereksiyon zorluğu, semende veya idrarda kan ve sırt, bel, kalça ve uyluk ağrıları ile başvurabilirler. İdrar yapma ile ilgili problemler; idrar yapamama, idrar yapmaya başlama ya da durdurmada zorlanma, sık sık idrara çıkma, geceleri idrara çıkma, idrar akımında zayıflama, kesik kesik zorlanarak idrar yapma, ağrılı idrar yapma şeklinde olabilir. Bu belirtiler kanser dışı nedenlere (prostat büyümesi, enfeksiyon gibi) de bağlı olabilir. Bu belirtiler bulunduğunda bir üroloji uzmanına başvurmanız gerekmektedir.

Tanı

Prostat kanseri genellikle ileri evrelere kadar belirti vermeyebilir. Prostat kanserinin belirtileri ortaya çıkmadan erken tanısı için bazı tarama yöntemleri kullanılır. Çoğu zaman, kandan bakılan PSA testindeki yükselmeye veya Rektal muayene ile saptanıyor. Rektal muayenede ürolog prostatın dış yüzeyinde tümör açısından şüpheli herhangi bir sertlik ya da düzensizlik olup olmadığını kontrol eder. Prostat kanseri teşhis edilen hastaların yüzde 25'inde PSA düzeyi normal sınırlarda olmasına rağmen teşhis parmakla muayenede saptanan sertlik ve düzensizlikle konulur. **Bu nedenle 40 yaşından sonra her erkeğin yılda bir kez üroloji doktoruna gitmesi lazım.** Tanıda ultrason, biyopsi, kemik sintigrafisi, bilgisayarlı tomografi ve magnetik rezonans görüntüleme (MR) gibi tanı yöntemleri de vardır.

Tedavi

Prostat kanseri erken tanı konulabilen ve tedavi edilebilen bir hastalıktır. Hastalığın evresine ve özelliklerine göre farklı tedavi seçenekleri mevcuttur. Aktif izlem, prostattın tamamının ameliyatla çıkarılması veya ışın tedavisi (radyoterapi) erken evrelerde uygulanabilir. Hormon tedavisi veya kemoterapi diğer evrelerde gerekli görülebilir. Yüksek riskli hastalarda erken tedavi hayat kurtarıcıdır.

Korunma

Tüm kanserlerde olduğu gibi sağlıklı beslenme alışkanlıkları prostat kanseri riskini azaltabilir. Bunun yanında birinci derece akrabalarınız arasında prostat kanseri görülen varsa sizde risk altındasınız. 40 yaşınızdan itibaren düzenli olarak hekiminize giderek muayene olun.

Hastalık konusunda destek: Prostat kanseri hastanın hem kendi hayatını hem de yakınlarınınını etkileyen ve baş edilmesi zor bir hastalıktır. Hastalar ailelerini kaybetmekten, iş ve günlük aktivitelerini sürdürememekten korkmaktadırlar. Tedaviler, yan etkiler, hastanede yatma süreleri de bu korku ve endişeye katkıda bulunmaktadır. Doktor, hemşire ve diğere sağlık çalışanları tedavi ve diğere konularda hastaların sorularını yanıtlayabilir. Psikolojik açıdan hastanın desteklenmesi önemlidir. Sosyal bir görevli finansal yardım, ev bakımı ve ruhsal destek konularında hastaya yardımcı olabilir. Prostat kanserli hastalar ve onların aileleriyle buluşmak, onlara bu hastalıkla baş etme yollarını ve tedavinin etkilerini öğretmek yararlı olacaktır.

Dr. Engin PEHLİVAN
Halk Sağlığı Müdürü